

USTAWA

z dnia2009 r.

o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady działania Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, zwanego dalej „Centrum”.

2. Centrum jest agencją wykonawczą w rozumieniu ustawy z dnia o finansach publicznych (Dz. U. Nr, poz.), powołaną do realizacji zadań z zakresu polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa.

3. Siedzibą Centrum jest miasto stołeczne Warszawa.

4. Centrum działa na podstawie ustawy oraz statutu.

5. Minister właściwy do spraw nauki, w drodze rozporządzenia, nadaje Centrum statut, w którym określa:

- 1) szczegółowy zakres zadań i tryb pracy organów Centrum,
- 2) organizację Biura Centrum,
- 3) wartość majątku, powyżej której rozporządzanie nim przez Dyrektora Centrum wymaga opinii Rady Centrum

- mając na uwadze sprawne i efektywne zarządzanie środkami finansowymi na badania naukowe i prace rozwojowe.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) projekcie – należy przez to rozumieć przedsięwzięcie realizowane w ramach strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych lub innego zadania Centrum, o którym mowa w art. 27 i 29 ust. 1 i 2, o określonej wartości finansowej, prowadzone w ustalonych ramach czasowych, na podstawie umowy o wykonanie i finansowanie w całości lub w części działań nim objętych, zawieranej między

wykonawcą projektu a Centrum;

- 2) strategicznym programie badań naukowych i prac rozwojowych - należy przez to rozumieć program określony w ramach jednego ze strategicznych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych, określonego w Krajowym Programie Badań, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia..... o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr....., poz.....), wyznaczający cele programu, działania niezbędne do ich osiągnięcia i definiujący w sposób mierzalny oczekiwane efekty.

Rozdział 2

Organy i organizacja Centrum

Art. 3. Organami Centrum są:

- 1) Dyrektor Centrum, zwany dalej „Dyrektorem”;
- 2) Rada Centrum, zwana dalej „Radą”;
- 3) Komitet Sterujący do spraw badań naukowych i prac rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa, zwany dalej „Komitetem Sterującym”.

Art. 4. 1. Dyrektor jest powoływany przez ministra właściwego do spraw nauki, zwanego dalej „Ministrem”. Kandydata na stanowisko Dyrektora wyłania się w drodze konkursu przeprowadzonego przez Ministra.

2. Minister ogłasza konkurs na stanowisko Dyrektora:

- 1) co najmniej na 6 tygodni przed upływem kadencji Dyrektora;
- 2) niezwłocznie - w przypadku odwołania albo śmierci Dyrektora.

3. Dyrektor powołuje nie więcej niż 2 zastępców Dyrektora spośród kandydatów wyłonionych w drodze konkursu przeprowadzonego przez Dyrektora.

4. Dyrektor ogłasza konkurs na stanowisko zastępcy Dyrektora:

- 1) co najmniej na 6 tygodni przed upływem kadencji zastępcy Dyrektora;
- 2) niezwłocznie - w przypadku odwołania albo śmierci zastępcy Dyrektora.

5. W przypadku niewyłonienia w drodze konkursu kandydata na stanowisko Dyrektora, Minister przeprowadza nowy konkurs.

6. W przypadku niewyłonienia w drodze konkursu kandydata na stanowisko zastępcy Dyrektora,

Dyrektor przeprowadza nowy konkurs.

7. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, regulaminy konkursów na stanowiska, o których mowa w ust. 1 i 3, skład komisji konkursowej, sposób publikacji informacji o konkursie oraz dokumentowania spełniania wymagań dotyczących doświadczenia i kwalifikacji zawodowych kandydatów, uwzględniając konieczność zapewnienia przejrzystości i rzetelności procedury konkursowej.

Art. 5. 1. Kandydatem na stanowisko Dyrektora może być osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada wykształcenie wyższe magisterskie lub równorzędne;
- 5) posiada znajomość języka angielskiego w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się w sprawach dotyczących działalności badawczo-rozwojowej;
- 6) posiada co najmniej 5-letnie doświadczenie w kierowaniu zespołami pracowniczymi oraz w sektorze badawczo-rozwojowym, gospodarczym lub finansowym.

2. Kandydatem na stanowisko zastępcy Dyrektora może być osoba, która:

- 1) spełnia wymagania, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5;
- 2) posiada doświadczenie w kierowaniu zespołami pracowniczymi;
- 3) posiada co najmniej 3-letnie doświadczenie w sektorze badawczo-rozwojowym, gospodarczym lub finansowym.

Art. 6. 1. Kadencja Dyrektora i zastępców Dyrektora trwa 4 lata.

2. Ta sama osoba może pełnić funkcję Dyrektora lub zastępcy Dyrektora nie dłużej niż przez 2 kadencje.

3. Dyrektor oraz jego zastępcy pełnią obowiązki do dnia powołania ich następców.

Art. 7. 1. Wynagrodzenie Dyrektora ustala Minister, po zasięgnięciu opinii Rady.

2. Wynagrodzenie zastępców Dyrektora ustala Dyrektor, po zasięgnięciu opinii Rady.

Art. 8. 1. Powołanie, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 3, stanowi nawiązanie stosunku pracy na podstawie powołania w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy.

2. Do powołania Dyrektora, zastępców Dyrektora oraz kierowników komórek organizacyjnych Centrum i ich zastępców nie stosuje się przepisów ustawy z dnia o służbie cywilnej (Dz. U. Nr, poz.).

3. W Centrum nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia.

Art. 9. 1. Minister odwołuje Dyrektora w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) utraty zdolności do pełnienia obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
- 3) działania niezgodnego z prawem, zasadami rzetelności, gospodarności, celowości oraz zasadami etyki naukowej;
- 4) zaprzestania spełniania któregokolwiek z wymagań określonych w art. 5 ust. 1 pkt 1 - 3;
- 5) niezatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego Centrum lub jego nieprzedstawienia w terminie określonym w art. 11 ust. 4.

2. Dyrektor odwołuje zastępców Dyrektora w przypadkach określonych w ust. 1 pkt 1 - 4.

3. W przypadku odwołania Dyrektora przed upływem kadencji nowo powołany Dyrektor może przeprowadzić konkurs na stanowiska zastępców Dyrektora.

Art. 10. 1. Dyrektor kieruje działalnością Centrum, w szczególności podejmuje decyzje w sprawach związanych z realizacją i podziałem środków finansowych na realizację strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz realizacją zadań Centrum, o których mowa w art. 27 i 29 ust. 1 i 2, zwanych dalej „innymi zadaniami Centrum”. Dyrektor jest odpowiedzialny za prawidłowość i sprawność realizacji zadań Centrum.

2. Dyrektor samodzielnie dokonuje czynności prawnych w imieniu Centrum i reprezentuje je na zewnątrz.

3. Dyrektor jest odpowiedzialny za gospodarkę finansową Centrum oraz za zarządzanie i gospodarowanie majątkiem Centrum.

4. Dyrektor składa oświadczenia woli w zakresie zarządzania majątkiem Centrum. Do skuteczności oświadczeń woli w zakresie rozporządzania majątkiem Centrum powyżej wartości określonej w statucie konieczna jest opinia Rady.

Art. 11. 1. Dyrektor przygotowuje:

- 1) projekt rocznego planu finansowo-rzeczowego Centrum;
- 2) projekt rocznego planu działalności Centrum;
- 3) okresowe i końcowe sprawozdania z realizacji strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych;
- 4) roczne sprawozdanie z działalności Centrum;
- 5) roczne i kwartalne sprawozdania finansowe Centrum.

2. W terminie do dnia 31 grudnia każdego roku Dyrektor przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia pozytywnie zaopiniowany przez Radę projekt rocznego planu działalności Centrum na rok następny.

3. W terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku obrotowym Dyrektor przedstawia Ministrowi roczne sprawozdanie z działalności Centrum, obejmujące w szczególności informacje o stopniu realizacji poszczególnych zadań Centrum. Do sprawozdania dołącza się opinię Rady.

4. W terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku obrotowym Dyrektor przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia roczne sprawozdanie finansowe Centrum, obejmujące w szczególności informacje o stopniu wykorzystania środków przeznaczonych na finansowanie poszczególnych zadań Centrum, wraz z opinią Rady oraz biegłego rewidenta, o którym mowa w art. 50.

5. W terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu każdego kwartału Dyrektor przedstawia Ministrowi kwartalne sprawozdanie finansowe Centrum, obejmujące w szczególności informacje o stopniu wykorzystania środków przeznaczonych na finansowanie poszczególnych zadań Centrum.

6. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, niezbędne elementy rocznego sprawozdania z działalności Centrum oraz rocznego i kwartalnego sprawozdania finansowego Centrum, mając na uwadze zakres i skuteczność sprawowania przez Ministra nadzoru nad realizacją zadań Centrum.

Art. 12. 1. W skład Rady wchodzi:

- 1) 10 członków powołanych spośród kandydatów wskazanych przez środowiska naukowe, posiadających co najmniej stopień naukowy doktora, aktywnych zawodowo i prowadzących badania naukowe lub prace rozwojowe;

- 2) 10 członków powołanych spośród aktywnych zawodowo kandydatów wskazanych przez środowiska gospodarcze i finansowe;
- 3) 10 członków wskazanych przez ministrów właściwych do spraw: budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej, gospodarki, łączności, nauki, rolnictwa, środowiska, transportu, wewnętrznych, zdrowia oraz przez Ministra Obrony Narodowej, spośród osób będących pracownikami administracji rządowej, do których kompetencji należą sprawy nauki.

2. Kandydatem na członka Rady może być osoba, która:

- 1) korzysta z pełni praw publicznych;
- 2) cieszy się nieposzlakowaną opinią;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślnie popełnione przestępstwo lub przestępstwo skarbowe;
- 4) posiada wiedzę i niezbędne doświadczenie zawodowe w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i działalności innowacyjnej.

3. W pracach Rady może uczestniczyć, z głosem doradczym, przedstawiciel Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz po jednym przedstawicielu wyznaczonym przez ministrów właściwych do spraw: finansów publicznych, pracy, rozwoju regionalnego, spraw rodziny oraz zabezpieczenia społecznego, spośród osób będących pracownikami administracji rządowej, do których kompetencji należą sprawy nauki.

4. Osoby, o których mowa w ust. 3, uczestniczą w pracach Rady, jeżeli przedmiotem posiedzenia są sprawy wchodzące w zakres zadań wyznaczających je ministrów.

Art. 13. 1. Minister powołuje i odwołuje członków Rady.

2. Kadencja członka Rady trwa 4 lata, przy czym co 2 lata następuje wymiana 15 członków Rady.

3. Ta sama osoba może pełnić funkcję członka Rady nie dłużej niż przez 2 kadencje.

4. Minister odwołuje członka Rady się w przypadku:

- 1) złożenia rezygnacji;
- 2) utraty zdolności do pełnienia powierzonych obowiązków na skutek długotrwałej choroby, trwającej co najmniej 6 miesięcy;
- 3) niewypełniania lub nienależytego wypełniania obowiązków;
- 4) zaprzestania spełniania któregokolwiek z wymagań określonych w art. 12 ust. 2 pkt 1 - 3.

5. W przypadku odwołania lub śmierci członka Rady przed upływem kadencji, Minister niezwłocznie powołuje na jego miejsce inną osobę do końca kadencji, z zachowaniem zasady, o której mowa w art. 12 ust. 1.

6. Członkostwa w Radzie nie można łączyć z członkostwem w Komitecie Ewaluacji Jednostek Naukowych, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki oraz w organach Narodowego Centrum Nauki.

7. Członkiem Rady nie może być także osoba pełniąca funkcję:

- 1) rektora, prorektora lub kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni;
- 2) dyrektora placówki naukowej Polskiej Akademii Nauk lub instytutu badawczego;
- 3) prezesa lub wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności;
- 4) przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i Rady Głównej Instytutów Badawczych;
- 5) przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

Art. 14. 1. Pracami Rady kieruje Przewodniczący wybierany przez Radę spośród jej członków.

2. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące.

3. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady z własnej inicjatywy, na wniosek Ministra, Dyrektora lub co najmniej 5 członków Rady, nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia otrzymania wniosku.

4. Rada wydaje opinie w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy członków Rady.

5. Projekty opinii przygotowują komisje Rady właściwe do spraw: finansów, realizacji strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz realizacji innych zadań Centrum, zwane dalej „komisjami”, powołane przez Przewodniczącego spośród członków Rady. Komisje mogą zasięgać opinii ekspertów zewnętrznych.

6. Szczegółowy tryb działania Rady, wyboru Przewodniczącego oraz powoływania komisji, o których mowa w ust. 5, i komisji odwoławczej, o której mowa w art. 40 ust. 2, określa regulamin ustanowiony przez Radę.

7. Zamiejscowi członkowie Rady otrzymują zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

8. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość miesięcznego wynagrodzenia Przewodniczącego oraz członków Rady, mając na uwadze zakres wykonywanych przez nich zadań oraz znaczenie tych zadań dla efektywnego funkcjonowania Centrum.

Art. 15. 1. Rada przygotowuje i przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia projekty strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych.

2. Rada wyraża opinie w sprawach:

- 1) projektu rocznego planu finansowo-rzeczowego Centrum;
- 2) projektu rocznego planu działalności Centrum;
- 3) okresowego i końcowego sprawozdania z realizacji strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych;
- 4) rocznego sprawozdania finansowego Centrum;
- 5) rocznego sprawozdania z działalności Centrum;
- 6) realizacji innych zadań Centrum;
- 7) rozporządzenia majątkiem Centrum powyżej wartości określonej w statucie.

3. Rada, w celu wykonania swoich zadań, ma prawo wglądu do dokumentów Centrum i może żądać niezbędnych informacji od Dyrektora.

Art. 16. 1. W skład Komitetu Sterującego wchodzi:

- 1) przedstawiciel Ministra Obrony Narodowej oraz po jednym przedstawicielu ministrów właściwych do spraw nauki i spraw wewnętrznych;
- 2) po jednym przedstawicielu środowisk gospodarczych reprezentujących przemysł obronny, sektor energetyczny oraz technologii informatycznych i komunikacyjnych, wskazanych przez Ministra Obrony Narodowej.

2. Kandydatem na członka Komitetu Sterującego może być osoba, która spełnia kryteria określone w art. 12 ust. 2 oraz posiada poświadczenie bezpieczeństwa upoważniające do dostępu do informacji niejawnych oznaczonych klauzulą „tajne”.

3. Minister powołuje i odwołuje członków Komitetu Sterującego.

4. Kadencja członka Komitetu Sterującego trwa 4 lata.

5. Do członków Komitetu Sterującego stosuje się przepisy art. 13 ust. 3, 4, 6 i 7.

6. W przypadku odwołania lub śmierci członka Komitetu Sterującego przed upływem kadencji, Minister niezwłocznie powołuje na jego miejsce inną osobę na okres do końca kadencji, z zachowaniem zasady, o której mowa w ust. 1.

Art. 17. Do zadań Komitetu Sterującego należy:

- 1) zarządzanie realizacją badań naukowych lub prac rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy z dnia..... o zasadach finansowania nauki;
- 2) określanie zakresów tematycznych badań naukowych lub prac rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa;
- 3) przygotowywanie propozycji podziału środków finansowych, o których mowa w art. 5 pkt 2 ustawy z dnia..... o zasadach finansowania nauki;
- 4) ogłaszanie konkursów na wykonanie projektów w zakresie badań naukowych lub prac rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa;
- 5) ustalanie i ogłaszanie regulaminów konkursów, o których mowa w pkt 4;
- 6) wyznaczanie ekspertów lub zespołów ekspertów do oceny wniosków złożonych w konkursach, o których mowa w pkt 4;
- 7) przygotowywanie i przekazywanie Dyrektorowi list rankingowych pozytywnie zaopiniowanych wniosków złożonych w konkursach, o których mowa w pkt 4;
- 8) rozpatrywanie odwołań, o których mowa w art. 40 ust. 2;
- 9) końcowa ocena merytoryczna projektów wykonanych w konkursach, o których mowa w pkt 4.

Art. 18. 1. Pracami Komitetu Sterującego kieruje Przewodniczący wybierany przez Komitet Sterujący spośród jego członków.

2. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Komitetu Sterującego w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na 2 miesiące.

3. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Komitetu Sterującego z własnej inicjatywy, na wniosek Ministra, Dyrektora lub co najmniej połowy członków Komitetu Sterującego, nie później niż w terminie 2 tygodni od dnia otrzymania wniosku.

4. Komitet Sterujący przyjmuje rozstrzygnięcia w drodze uchwały podjętej bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy członków Komitetu Sterującego.

5. Szczegółowy tryb działania Komitetu Sterującego oraz wyboru Przewodniczącego określa regulamin ustanowiony przez Komitet Sterujący.

6. Zamiejscowi członkowie Komitetu Sterującego otrzymują zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy.

7. Minister właściwy do spraw nauki, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość miesięcznego wynagrodzenia Przewodniczącego oraz członków Komitetu Sterującego, mając na uwadze zakres wykonywanych przez nich zadań oraz znaczenie tych zadań dla efektywnego funkcjonowania Centrum.

Art. 19. 1. Obsługę administracyjną Centrum wykonuje Biuro Centrum, zwane dalej „Biurem”.

2. Sposób działania Biura określa regulamin ustanawiany przez Dyrektora.

3. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe kryteria wynagradzania pracowników Biura, mając na uwadze zakres zadań tych pracowników i kwalifikacje niezbędne do ich wykonywania.

Art. 20. 1. Nabór kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w Biurze jest otwarty i konkurencyjny.

2. Ogłoszenie o naborze zamieszcza się na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.¹⁾), oraz w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Centrum.

Art. 21. Informacje o kandydatach, którzy zgłosili się do naboru, stanowią informację publiczną w zakresie objętym wymaganiami określonymi w ogłoszeniu o naborze.

Art. 22. Termin do składania dokumentów, określony w ogłoszeniu o naborze, nie może być krótszy niż 14 dni od dnia opublikowania tego ogłoszenia na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej.

Art. 23. 1. Po upływie terminu do składania dokumentów określonego w ogłoszeniu o naborze niezwłocznie upowszechnia się listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w ogłoszeniu o naborze, przez umieszczenie jej w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Centrum, a także przez opublikowanie jej na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej.

2. Lista, o której mowa w ust. 1, zawiera imię i nazwisko kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 64, poz. 565 i Nr 132, poz. 1110.

Art. 24. 1. Z przeprowadzonego naboru kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w Biurze sporządza się protokół.

2. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) określenie stanowiska pracy, na które nabór był prowadzony;
- 2) liczbę kandydatów;
- 3) imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 5 najlepszych kandydatów uszeregowanych według poziomu spełniania przez nich wymagań określonych w ogłoszeniu o naborze;
- 4) informację o zastosowanych metodach i technikach naboru;
- 5) uzasadnienie dokonanego wyboru.

Art. 25. 1. Informację o wyniku naboru upowszechnia się w terminie 14 dni od dnia zatrudnienia wybranego kandydata albo zakończenia naboru, w przypadku gdy w jego wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) określenie stanowiska pracy;
- 2) imię i nazwisko wybranego kandydata oraz jego miejsce zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego;
- 3) uzasadnienie dokonanego wyboru kandydata albo uzasadnienie niezatrudnienia żadnego kandydata.

3. Informację o wyniku naboru upowszechnia się na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej i w miejscu powszechnie dostępnym w siedzibie Centrum.

Art. 26. Jeżeli stosunek pracy osoby wyłonionej w drodze naboru ustał w terminie 3 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy, można zatrudnić na tym samym stanowisku kolejną osobę spośród najlepszych kandydatów wymienionych w protokole tego naboru. O zatrudnieniu tej osoby zamieszcza się informację zgodnie z przepisami art. 25.

Rozdział 3

Zadania Centrum oraz kompetencje nadzorcze Ministra

Art. 27. Do zadań Centrum należy pobudzanie inwestowania przez przedsiębiorców w działalność badawczo-rozwojową, w szczególności przez:

- 1) współfinansowanie przedsięwzięć prowadzonych przez przedsiębiorcę lub inny podmiot posiadający zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce;
- 2) wspieranie pozyskiwania przez jednostki naukowe środków na działalność badawczo-rozwojową pochodzących z innych źródeł niż budżet państwa.

Art. 28. 1. Centrum zarządza strategicznymi programami badań naukowych i prac rozwojowych i finansuje te programy.

2. Strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych są finansowane ze środków finansowych na naukę, zgodnie z rocznym planem finansowo-rzeczowym Centrum, o którym mowa w art. 48 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Przy realizacji zadania, o którym mowa w ust. 1, Centrum może współpracować z sektorem gospodarczym, pod warunkiem zapewnienia przez sektor gospodarczy środków finansowych na współfinansowanie tego zadania. Zakres i warunki współpracy określa umowa.

4. W celu zarządzania realizacją strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych Dyrektor wyznacza dyrektora programu spośród pracowników Biura.

5. Centrum może realizować programy badań naukowych i prac rozwojowych, które nie zostały ustanowione w Krajowym Programie Badań, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia..... o zasadach finansowania nauki, oraz inne zadania Centrum, finansowane ze środków pochodzących z innych źródeł niż budżet państwa.

Art. 29. 1. Centrum wspiera rozwój kadry naukowej, w szczególności przez finansowanie programów adresowanych do osób rozpoczynających karierę naukową w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. Nr, poz. ...).

2. Do zadań Centrum należy także:

- 1) wspieranie komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych form ich transferu do gospodarki;
- 2) inicjowanie i realizacja programów obejmujących finansowanie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działań przygotowujących do wdrożenia wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
- 3) inicjowanie i realizacja programów obejmujących finansowanie badań stosowanych, o których mowa w art. 2 pkt 2 lit. b ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki;
- 4) udział w realizacji międzynarodowych programów badań naukowych i prac rozwojowych, w tym programów współfinansowanych ze środków zagranicznych;

- 5) upowszechnianie w środowisku naukowym i gospodarczym informacji o planowanych i ogłaszanych konkursach na wykonanie projektów finansowanych przez Centrum;
- 6) popularyzowanie efektów zrealizowanych zadań;
- 7) realizacja innych zadań zleczanych przez Ministra.

3. Przy realizacji zadań, o których mowa w ust. 1 i 2, Centrum może współpracować z podmiotami krajowymi i zagranicznymi, w szczególności jako partner umów o wspólne przedsięwzięcie i, za zgodą Ministra, współnik, udziałowiec lub akcjonariusz w spółkach mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą, pod warunkiem, że wnoszony wkład finansowy będzie pochodzić z innych źródeł niż budżet państwa.

4. Centrum może, za zgodą Ministra, zlecać realizację zadań, o których mowa w ust. 1 i 2, wyłonionym w drodze otwartego konkursu ofert, organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.²⁾).

Art. 30. 1. Centrum zarządza realizacją badań naukowych lub prac rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa i finansuje je.

2. Badania naukowe lub prace rozwojowe w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa są realizowane w ramach strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych lub innych zadań Centrum.

3. Minister właściwy do spraw nauki, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób realizacji przez Centrum zadań, o których mowa w ust. 1, a także kryteria i warunki udziału w konkursach na wykonanie poszczególnych projektów, uwzględniając konieczność zapewnienia zgodności tych projektów z polityką naukową, naukowo-techniczną i innowacyjną państwa oraz polityką bezpieczeństwa i obronności państwa.

Art. 31. 1. Centrum prowadzi systematyczną ewaluację realizowanych strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych zadań Centrum, a także ocenę ich wpływu na rozwój nauki i gospodarki.

2. Dyrektor przedstawia Ministrowi plan ewaluacji, o której mowa w ust. 1, oraz informację o jej wynikach.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462 i Nr 249, poz. 2104 oraz z 2006 r. Nr 94, poz. 651.

Art. 32. 1. Prawa autorskie i pokrewne oraz prawa własności przemysłowej powstałe w wyniku wykonania projektów finansowanych przez Centrum określa się w umowie zawieranej przez Centrum z wykonawcą projektu, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, określa w szczególności:

- 1) zakres praw stron;
- 2) sposób i koszty sprawowania ochrony praw;
- 3) sposoby i warunki rozporządzania prawami oraz ich wykorzystania dla celów komercyjnych i dla celów dalszych badań;
- 4) wielkości udziałów i korzyści wynikających z komercjalizacji efektów projektów finansowanych przez Centrum;
- 5) sposób i warunki udostępniania i rozpowszechniania efektów projektów, z uwzględnieniem przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

3. Właścicielem praw autorskich i pokrewnych oraz praw własności przemysłowej, w tym wynalazków i wzorów użytkowych, powstałych w wyniku wykonania projektów dotyczących badań naukowych lub prac rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa, finansowanych przez Centrum, jest Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra Obrony Narodowej.

Art. 33. 1. Za pośrednictwem Centrum może być udzielana pomoc publiczna, w związku z realizacją zadań, o których mowa w art. 27 - 29.

2. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania pomocy publicznej za pośrednictwem Centrum, w tym:

- 1) przeznaczenie pomocy,
- 2) rodzaje kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą,
- 3) sposób kumulowania pomocy,
- 4) maksymalne wielkości pomocy

– z uwzględnieniem wymagań dotyczących dopuszczalnej intensywności pomocy publicznej określonych w przepisach prawa wspólnotowego oraz celów polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa.

Art. 34. 1. Minister sprawuje nadzór nad działalnością Centrum z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności.

2. W ramach nadzoru Minister:

- 1) sprawuje kontrolę nad Centrum i powołuje w tym celu własne zespoły kontrolne;
- 2) zatwierdza roczny plan działalności Centrum;
- 3) zatwierdza roczny plan finansowo-rzeczowy Centrum i jego zmiany;
- 4) zatwierdza roczne sprawozdanie finansowe Centrum;
- 5) przyjmuje kwartalne sprawozdania finansowe Centrum;
- 6) przyjmuje roczne sprawozdania z działalności Centrum wraz z informacją o wynikach ewaluacji, o której mowa w art. 31 ust. 2;
- 7) przyjmuje okresowe i końcowe sprawozdania z realizacji strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz z realizacji innych zadań Centrum i podejmuje decyzje w sprawie kontynuowania ich finansowania.

Rozdział 4

Tryb realizacji zadań Centrum

Art. 35. 1. Realizacja zadań Centrum obejmuje w szczególności:

- 1) określanie zakresów tematycznych projektów, terminów i warunków ich wykonania;
- 2) ogłaszanie konkursów na wykonanie projektów;
- 3) ocenę i wybór wniosków dotyczących wykonania projektów, zwanych dalej „wnioskami”;
- 4) zawieranie umów o wykonanie projektów i ich finansowanie;
- 5) nadzór nad wykonaniem projektów, ich odbiór, ocenę i rozliczenie finansowe.

2. Dyrektor określa i przedstawia do zatwierdzenia Radzie zakresy tematyczne, terminy i warunki wykonania projektów, z zastrzeżeniem art. 17 pkt 2.

Art. 36. 1. Wybór wykonawców projektów następuje w drodze konkursu ogłaszanego przez Dyrektora, z zastrzeżeniem art. 17 ust. 4. Dyrektor ustala i ogłasza regulamin konkursu, z zastrzeżeniem art. 17 pkt 5.

2. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się w co najmniej jednym tygodniku i trzech dziennikach o zasięgu ogólnopolskim, na stronie podmiotowej Centrum w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej urzędu obsługującego Ministra w Biuletynie Informacji Publicznej oraz udostępnia w siedzibie Centrum i urzędu obsługującego Ministra. Termin składania wniosków określony w ogłoszeniu o konkursie nie może być krótszy niż 1 miesiąc od daty opublikowania tego ogłoszenia.

Art. 37. 1. W konkursie na wykonanie projektów mogą brać udział:

- 1) jednostki naukowe w rozumieniu ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki;
- 2) konsorcja naukowe w rozumieniu ustawy z dnia o zasadach finansowania nauki;
- 3) jednostki organizacyjne posiadające osobowość prawną i siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) osoby fizyczne.

2. W przypadku projektu zgłoszonego przez osobę fizyczną, Dyrektor wydaje promesę finansowania. Warunkiem przyznania środków finansowych na wykonanie projektu jest zatrudnienie tej osoby w podmiocie, o którym mowa w art. 10 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy z dnia..... o zasadach finansowania nauki.

3. Podmioty, o których mowa w ust. 1, przystępując do konkursu, są zobowiązane przedstawić oświadczenie o niefinansowaniu i nieubieganiu się o finansowanie zadań objętych wnioskiem ze środków pochodzących z innych źródeł.

Art. 38. 1. Dyrektor, z zastrzeżeniem art. 17 pkt 5, wyznacza ekspertów lub powołuje zespoły ekspertów spośród wybitnych przedstawicieli środowisk naukowych, gospodarczych i finansowych, w tym ekspertów zagranicznych.

2. Eksperti lub zespoły ekspertów oceniają wnioski złożone w konkursie i na tej podstawie przygotowują i przekazują Dyrektorowi listę rankingową pozytywnie zaopiniowanych wniosków, z zastrzeżeniem art. 17 pkt 6.

3. Dyrektor zawiera z ekspertem umowę o opiniowanie wniosków.

4. Dyrektor wyłącza eksperta z postępowania w sprawie opiniowania wniosków w przypadku:

- 1) stwierdzenia zagrożenia konfliktem interesów;
- 2) pozostawania eksperta z wnioskodawcą w:
 - a) związku małżeńskim, stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia włącznie,
 - b) takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może mieć wpływ na jego prawa lub obowiązki,
 - c) stosunku osobistym tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwości co do bezstronności eksperta.

5. Dyrektor stwierdza nieważność opinii przygotowanej przez eksperta, który został wyłączony z postępowania w sprawie opiniowania wniosku, w odniesieniu do wniosku, którego dotyczą okoliczności uzasadniające wyłączenie. Wyłączenie wymaga zmiany umowy.

6. Dyrektor może zlecić przeprowadzenie zewnętrznego audytu w zakresie prawidłowości i rzetelności wykonywania zadań przez ekspertów.

7. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, niezbędne elementy umowy z ekspertem, mając na względzie dążenie do zapewnienia sprawnego, rzetelnego i profesjonalnego przebiegu opiniowania wniosków.

Art. 39. 1. Przy opiniowaniu wniosków złożonych w konkursie eksperci lub zespoły ekspertów biorą pod uwagę w szczególności:

- 1) możliwość zastosowania wyników projektu w gospodarce lub ich innego praktycznego wykorzystania;
- 2) stopień, w jakim wykonanie projektu przyczynia się do osiągnięcia celów strategicznego programu badań naukowych i prac rozwojowych lub realizacji innych zadań Centrum.

2. Kryteria oceny wniosków złożonych w konkursie obejmują również:

- 1) wartość naukową projektu;
- 2) innowacyjność rozwiązania będącego rezultatem projektu;
- 3) dorobek wykonawców;
- 4) zasadność planowanych kosztów w stosunku do zakresu zadań objętych projektem oraz w stosunku do oczekiwanych wyników;
- 5) planowaną współpracę przy wykonywaniu projektu między jednostkami naukowymi i przedsiębiorcami;
- 6) posiadanie odpowiednich zasobów materialnych i ludzkich niezbędnych do wykonania projektu.

3. W przypadku wniosków złożonych w konkursach, o których mowa w art. 17 pkt 4, przy ocenie projektów bierze się również pod uwagę możliwość zastosowania wyników projektu w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa.

4. Opiniowanie wniosków dotyczących wykonania i finansowania projektów ze środków, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 2 i 3, odbywa się zgodnie z przepisami dotyczącymi tych środków.

5. Dyrektor może, w regulaminie konkursu, o którym mowa w art. 36 ust. 1, rozszerzyć katalog,

o którym mowa w ust. 1 i 2, o dodatkowe kryteria oceny wniosków.

Art. 40. 1. Przyznawanie przez Centrum środków finansowych na wykonanie projektów następuje w drodze decyzji Dyrektora, wydawanej w oparciu o listę rankingową pozytywnie zaopiniowanych wniosków.

2. Od decyzji Dyrektora w sprawie przyznania środków finansowych na wykonanie projektu lub decyzji zawierającej promesę finansowania, o której mowa w art. 37 ust. 2, w przypadku naruszenia procedury konkursowej lub innych naruszeń formalno-prawnych, wnioskodawcy przysługuje odwołanie do komisji odwoławczej Rady, a w przypadku konkursów, o których mowa w art. 17 pkt 4 - do Komitetu Sterującego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

3. Na decyzję komisji odwoławczej Rady lub Komitetu Sterującego przysługuje skarga do sądu administracyjnego.

Art. 41. 1. Dyrektor zawiera z wykonawcą projektu, wybranym w drodze konkursu, umowę o wykonanie i finansowanie projektu.

2. W umowie określa się:

- 1) zakres tematyczny projektu, termin i warunki jego wykonania;
- 2) wysokość środków finansowych i tryb ich przekazywania przez Centrum;
- 3) sposób i tryb sprawowania przez Centrum nadzoru nad wykonaniem projektu;
- 4) sposób finansowego rozliczenia projektu;
- 5) sposób i zakres końcowej oceny merytorycznej projektu.

3. Dyrektor, na wniosek kierownika projektu, może wyrazić zgodę na zmianę miejsca wykonywania projektu, po pozytywnym zaopiniowaniu przez kierownika jednostki organizacyjnej wykonującej projekt i jednostki przejmującej wykonanie projektu.

Art. 42. Nadzór nad wykonaniem projektu obejmuje:

- 1) ocenę raportów okresowych z realizacji projektów badawczych;
- 2) kontrolę w siedzibie wykonawcy projektu przez wyznaczony przez Dyrektora zespół kontrolujący;
- 3) uprawnienia Dyrektora do wstrzymania finansowania projektu badawczego, w przypadku wydatkowania przez wykonawcę środków finansowych niezgodnie z umową lub nieosiągnięcia wyników zaplanowanych na danym etapie realizacji projektu badawczego, do

czasu wyjaśnienia nieprawidłowości;

- 4) uprawnienia Dyrektora do przerwania finansowania projektu badawczego, w przypadku wydatkowania przez wykonawcę środków finansowych niezgodnie z umową lub nieterminowego albo nienależytego wykonywania umowy, w tym w szczególności stwierdzenia, na podstawie opinii Rady, zmniejszenia zakresu rzeczowego realizowanego projektu badawczego.

Art. 43. 1. Końcowa ocena merytoryczna projektu obejmuje kontrolę zgodności wykonania projektu z warunkami określonymi w umowie. Ocenę tę przeprowadzają eksperci lub zespoły ekspertów, z zastrzeżeniem art. 17 pkt 8.

2. Dyrektor, po uzyskaniu końcowej oceny merytorycznej projektu, dokonuje przyjęcia i oceny wyników projektu.

Art. 44. Dla projektów o całkowitej wartości dofinansowania przekraczającej 2 miliony złotych Dyrektor zleca przeprowadzenie zewnętrznego audytu finansowego ich wykonania.

Art. 45. Minister właściwy do spraw nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb realizacji zadań Centrum, uwzględniając konieczność zapewnienia przejrzystości i bezstronności procedury oceny wniosków i wyboru projektów do finansowania.

Rozdział 5

Gospodarka finansowa Centrum

Art. 46. 1. Przychodami Centrum są środki finansowe otrzymywane w formie:

- 1) dotacji celowej na realizację strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych oraz innych zadań Centrum oraz na realizację badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz bezpieczeństwa i obronności państwa, przekazywanej na wniosek Dyrektora;
- 2) dotacji podmiotowej na pokrycie bieżących kosztów zarządzania realizowanymi przez Centrum zadaniami, o których mowa w pkt 1, w tym kosztów wynagradzania ekspertów i zespołów ekspertów, o których mowa w art. 38 ust. 1;
- 3) dotacji celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji dotyczących obsługi realizacji zadań, o których mowa w pkt 1.

2. Przychodami Centrum mogą być środki finansowe pochodzące z innych źródeł, a w szczególności z:

- 1) tytułu realizacji innych zadań Centrum oraz zadań, o których mowa w art. 28 ust. 5;
- 2) budżetu Unii Europejskiej;
- 3) międzynarodowych programów badawczych;
- 4) komercjalizacji wyników prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych;
- 5) odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Centrum, z wyjątkiem odsetek od środków pochodzących z dotacji budżetowych;
- 6) zapisów i darowizn.

Art. 47. 1. Wydatkowanie środków publicznych przez Centrum jest dokonywane zgodnie z przepisami ustawy z dnia o finansach publicznych oraz z przepisami niniejszej ustawy.

2. Środki pochodzące ze źródeł, o których mowa w art. 46 ust. 2 pkt 2 i 3, są gromadzone, wydatkowane i ewidencjonowane zgodnie z przepisami dotyczącymi tych środków.

Art. 48. 1. Centrum prowadzi samodzielną gospodarkę finansową na podstawie rocznego planu finansowo-rzeczowego, ustalanego zgodnie z przepisami ustawy z dnia..... o finansach publicznych, ustalanego na okres roku obrotowego. Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy.

2. Dyrektor przygotowuje i przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia, pozytywnie zaopiniowany przez Radę, projekt rocznego planu finansowo-rzeczowego Centrum na następny rok obrotowy, z uwzględnieniem terminów określanych przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych przy przygotowaniu materiałów do projektu ustawy budżetowej.

3. Podstawę gospodarki finansowej Centrum w okresie od dnia 1 stycznia do dnia zatwierdzenia przez Ministra rocznego planu finansowo-rzeczowego Centrum stanowi projekt tego planu pozytywnie zaopiniowany przez Radę.

4. Zmian planu finansowo-rzeczowego Centrum dokonuje się w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia..... o finansach publicznych.

Art. 49. 1. Centrum tworzy następujące fundusze:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusze określone w odrębnych ustawach.

2. Fundusz statutowy Centrum odzwierciedla równowartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych składników majątku, stanowiących wyposażenie

Centrum na dzień rozpoczęcia przez nie działalności.

3. Fundusz statutowy ulega zwiększeniu o wartość zysku netto Centrum.

4. Fundusz statutowy ulega zmniejszeniu o wartość pokrycia straty netto Centrum.

Art. 50. 1. Roczne sprawozdanie finansowe Centrum podlega badaniu przez biegłego rewidenta.

2. Minister dokonuje wyboru biegłego rewidenta w trybie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 oraz z 2008 r. Nr 171, poz. 1058).

Rozdział 6

Przepisy zmieniające, przejściowe i końcowe

Art. 51. W ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 - 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 63, poz. 425, z późn. zm.³⁾) w art. 4 pkt 54 otrzymuje brzmienie:

„54) Dyrektor i zastępcy Dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju;”.

Art. 52. 1. Dyrektor i zastępcy Dyrektora, powołani na podstawie ustawy wymienionej w art. 59, pełnią obowiązki do dnia powołania Dyrektora na podstawie przepisów niniejszej ustawy.

2. Minister ogłasza konkurs na stanowisko Dyrektora w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 53. 1. Minister powołuje Radę w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Rada powołana na podstawie ustawy wymienionej w art. 59 ulega rozwiązaniu z dniem powołania Rady, o której mowa w ust. 1.

3. Członkowie Rady pierwszej kadencji są powoływani na 2 lata. Przewodniczącemu i 14 członkom Rady Minister przedłuża kadencję o 2 lata.

4. Powołania pozostałych 15 członków Rady na 4-letnią kadencję dokonuje się zgodnie z art. 12.

Art. 54. Pracownicy Biura Centrum powołanego na podstawie ustawy, o której mowa w art. 59, z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stają się pracownikami Biura w rozumieniu niniejszej

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 83, poz. 561, Nr 115, poz. 789, Nr 165, poz. 1171 i Nr 176, poz. 1242.

ustawy. Do pracowników Biura Centrum stosuje się przepisy art. 23¹ Kodeksu pracy.

Art. 55. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy majątek Centrum utworzonego na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 59, staje się majątkiem Centrum w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 56. 1. W terminie 15 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Dyrektor opracowuje i przedstawia Ministrowi do zatwierdzenia projekt planu finansowo-rzeczowego Centrum, pozytywnie zaopiniowany przez Radę.

2. Podstawę gospodarki finansowej Centrum w okresie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do dnia zatwierdzenia przez Ministra planu finansowo-rzeczowego Centrum stanowi plan finansowy Centrum utworzonego na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 59.

Art. 57. Realizację zadań Centrum utworzonego na podstawie ustawy, o której mowa w art. 59, rozpoczętą przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, kontynuuje się na zasadach dotychczasowych.

Art. 58. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 1 ust. 4 i art. 5 ust. 3 ustawy wymienionej w art. 59 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 1 ust. 5 i art. 45 niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 59. Traci moc ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. Nr 115, poz. 789).

Art. 60. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju powstało na mocy ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. (Dz. U. Nr 115, poz. 789) jako państwowa osoba prawna powołana w celu realizacji zadań z zakresu polityki naukowej i innowacyjnej państwa i rozpoczęło swą działalność w dniu 1 lipca 2007 r. Ideą leżącą u podstaw powołania Centrum było utworzenie rządowej agencji, która realizowałaby strategiczne dla państwa programy badań naukowych i prac rozwojowych, określane przez ministra właściwego do spraw nauki, a także rozdzielałaby fundusze na badania w strategicznych dla państwa dziedzinach. Centrum miało również za zadanie wspieranie komercjalizacji i innych form transferu wyników badań naukowych i prac rozwojowych do gospodarki.

Projekt ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju ma na celu stworzenie warunków prawnych do pełnego wykorzystania potencjału Centrum w zakresie wdrażania polityki innowacyjnej państwa opartej na zasadach otwartości, konkurencyjności i przejrzystości. Będzie się to odbywać w ramach przesunięcia do Centrum całości zadań z zakresu badań stosowanych, będących dotychczas w kompetencji ministra właściwego do spraw nauki, oraz nadania Centrum funkcji instytucji odpowiedzialnej za dystrybucję środków finansowych zarówno w zakresie badań stosowanych, jak i strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych.

Działalność Centrum powinna efektywnie wpływać na konkurencyjność badań naukowych i prac rozwojowych o wymiarze strategicznym, a także na wzrost ich skuteczności wdrożeniowej. Intencją jest stworzenie efektywnych mechanizmów prawnych umożliwiających budowę silniejszych powiązań między sektorem nauki i sektorem gospodarki. Powinno się to odbywać zarówno w zakresie rozstrzygnięć dotyczących określania strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych, jak i zwiększania zaangażowania finansowego przedsiębiorców w działalność badawczo-rozwojową i wdrożeniową. Szczególne znaczenie ma tworzenie takich mechanizmów w badaniach stosowanych, których wyniki mogą być bezpośrednio stosowane w praktyce gospodarczej i przekładać się na wzrost konkurencyjności gospodarki.

Filarem zmian zaproponowanych w ustawie jest zapewnienie:

- 1) **elastyczności** w określaniu instrumentów służących realizacji zadań Centrum oraz większej **dostępności środków i otwarciu** procedur konkursowych, w szczególności na **przedsiębiorców**,
- 2) **transparentności** przy przyznawaniu środków finansowych, m. in. poprzez

uwzględnienie czytelnych kryteriów oceny, wprowadzenie procedury odwoławczej, jak również wprowadzenie konieczności stosowania zasad dobrej praktyki naukowej, w tym unikania konfliktu interesów,

- 3) większej niż dotychczas **przejrzystości** w zarządzaniu Centrum, w tym powoływaniu jego organów i obsadzaniu wolnych stanowisk w Biurze Centrum.

Projekt nawiązuje do dobrych wzorców organizacji i funkcjonowania agencji finansujących badania naukowe i prace rozwojowe w innych krajach.

Nowa ustawa o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju ma za zadanie **umocnienie pozycji Centrum jako agencji badań stosowanych**, realizującej programy obejmujące te badania, przyspieszającej oraz dynamizującej rozwój gospodarki i działającej na rzecz budowy gospodarki opartej na wiedzy. Osiągnięciu tego celu ma służyć **szerszy niż dotychczas katalog zadań Centrum**, dotyczących przede wszystkim **finansowania badań stosowanych** oraz badań naukowych i prac rozwojowych, których wyniki będą miały bezpośrednie zastosowanie w praktyce. Programy obejmujące finansowanie badań stosowanych, obok strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych, będą stanowiły **podstawowe narzędzie budowania powiązań między sektorem nauki i sektorem gospodarki**.

Jako „misję” Centrum, powołanego z zamiarem tworzenia silnych powiązań na płaszczyźnie nauka - przemysł, ustalono **pobudzanie inwestowania** przez przedsiębiorców w działalność badawczo-rozwojową oraz **wspieranie pozyskiwania** przez jednostki naukowe **środków pochodzących z innych źródeł niż budżet państwa** na działalność naukową i badawczo-rozwojową.

Dodatkowo, zachętą pomyślaną w celu pobudzenia inwestowania przedsiębiorców w działalność B+R jest stworzenie możliwości **współpracy środowisk gospodarczych w zarządzaniu i finansowaniu** strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych.

Katalog **innych zadań** Centrum rozszerzono m.in. o:

- **wspieranie rozwoju kadry naukowej,**
- inicjowanie i realizację **programów** obejmujących badania naukowe i prace rozwojowe oraz **działania przygotowujące do wdrożenia** wyniki tych badań,

- inicjowanie i realizację programów obejmujących finansowanie **badania stosowanych**,
- udział w realizacji **międzynarodowych programów** badań naukowych i prac rozwojowych,
- **upowszechnianie informacji o planowanych i ogłaszanych konkursach oraz**
- **popularyzowanie** wyników i efektów zrealizowanych zadań.

Określone w art. 27 pkt 1 projektu **programy wspierania inwestowania przedsiębiorców w działalność badawczo-rozwojową**, poprzez współfinansowanie przedsięwzięć prowadzonych przez przedsiębiorcę lub inny podmiot posiadający zdolność do bezpośredniego zastosowania wyników projektu w praktyce, a także inicjowanie i realizacja programów, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 2 i 3, obejmujących finansowanie **badania naukowych i prac rozwojowych oraz działań przygotowujących do wdrożenia wyników tych badań** oraz finansowanie **badania stosowanych**, w założeniu przyjmować będą konstrukcję istniejących w obecnym systemie finansowania nauki **projektów celowych i rozwojowych** oraz **projektów** realizowanych w ramach ogłoszonego w 2007 r. Przedsięwzięcia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego „**Inicjatywa technologiczna I**”.

Odejście w projekcie ustawy od obowiązujących w dotychczasowym systemie nazw wymienionych powyżej **typów projektów** (projektów celowych, rozwojowych oraz projektów badawczych i celowych „Inicjatywy technologicznej”) ma na celu **zwiększenie elastyczności Dyrektora Centrum, Rady Centrum i Komitetu Sterującego** w ustalaniu:

- zakresów tematycznych programów,
- rodzajów badań objętych finansowaniem,
- poziomu współfinansowania projektów wykonywanych w ramach programów, a także
- rodzajów podmiotów, do których skierowane będą konkursy ogłaszane w ramach programów.

Oczekuje się, że zawarty w projekcie ustawy katalog zadań, w tym wymienionych powyżej programów skierowanych **głównie do przedsiębiorców i podmiotów posiadających zdolność bezpośredniego wdrożenia wyników badań do gospodarki**, jak również pozostawienie organom Centrum elastyczności w określaniu kształtów tych programów i instrumentów służących ich realizacji, pozwoli na **aktywne wspieranie powiązań** między sektorem nauki i

sektorem gospodarki oraz jeszcze skuteczniejszą, niż w przypadku dotychczasowych projektów rozwojowych i celowych, intensyfikację tych powiązań. Przyjęcie takiego rozwiązania umożliwi Centrum na bieżące reagowanie na pojawiające się potrzeby przedsiębiorców w obszarze prowadzonej przez nich działalności badawczo-rozwojowej, poprzez konstruowanie programów najlepiej odpowiadających celom, jakie mają zostać osiągnięte.

Efektom zachęty w tym procesie, jest przewidziana przepisami projektu ustawy o zasadach finansowania nauki możliwość zwiększenia pochodzącej z budżetu państwa dotacji celowej przekazywanej Centrum na realizację jego zadań, pod warunkiem **wzrostu finansowego zaangażowania przedsiębiorców** w realizację tych zadań. Oczekuje się, że stworzenie takiej możliwości, stanowić będzie silny bodziec dla Centrum do kreowania efektywnych mechanizmów służących zwiększaniu zaangażowania przedsiębiorców w działalność badawczo-rozwojową. Z drugiej strony, większe środki dostępne w ramach zadań Centrum przyczynią się do większej aktywności samych przedsiębiorców w aplikowaniu o projekty i dalszego zwiększania ich zaangażowania finansowego w wykonywanie tych projektów.

Założeniem projektowanych zmian jest zapewnienie Centrum **większej samodzielności** w prowadzeniu działań i kreowaniu mechanizmów **zwiększających zainteresowanie przedsiębiorców** prowadzeniem działalności B+R. Aby osiągnąć ten cel, wprowadzono następujące mechanizmy:

1. Większe otwarcie programów Centrum na uczestnictwo przedsiębiorców

Znaczącą zmianę, jaką zaproponowano w odniesieniu do przedsiębiorców, chcących starać się o środki finansowe w ramach programów Centrum, stanowi **likwidacja wymogów dotyczących ponoszonych nakładów i uzyskiwanych przychodów pochodzących z działalności B+R**, jakie stawiała przed nimi obowiązująca ustawa. Umożliwienie złożenia wniosku **jednostce organizacyjnej posiadającej osobowość prawną, w tym przedsiębiorcy posiadającemu status centrum badawczo-rozwojowego** ma stanowić mechanizm skutecznie **zachęcający przedsiębiorców** do uczestniczenia w programach finansowanych przez Centrum.

2. Zmiana zasad regulowania praw własności intelektualnej

W związku z **niską efektywnością** zasady wprowadzonej obecnie obowiązującą ustawą, w myśl której **właścicielem praw własności przemysłowej** powstałych w wyniku zadań finansowanych przez Centrum jest **Skarb Państwa**, zaproponowano regulację, w myśl której **kwestia ta**

określana będzie w umowie zawieranej przez Centrum z wykonawcą projektu. Jednocześnie w projekcie ustawy zawarte zostały **obligatoryjne elementy takiej umowy** tak, by należyście zabezpieczyć interesy obu stron, zwłaszcza interesy Centrum. Wyjątkiem od tej reguły będą tylko wyniki prac rozwojowych prowadzonych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa, gdzie właścicielem tych praw, z mocy ustawy, będzie Skarb Państwa, reprezentowany przez Ministra Obrony Narodowej.

3. Możliwość obejmowania przez Centrum udziałów w spółkach

Dopuszczenie możliwości współpracy Centrum z partnerami krajowymi i zagranicznymi będzie zapewnione poprzez stworzenie możliwości **nabywania lub obejmowania przez Centrum, za zgodą Ministra, udziałów lub akcji w spółkach** mających siedzibę w Polsce lub za granicą, pod warunkiem, że wnoszony wkład finansowy będzie pochodzić ze źródeł innych niż budżet państwa.

W ramach realizacji zadań Centrum wprowadzono ponadto następujące usprawnienia, które przełożą się na wyższą efektywność procedur przyznawania środków finansowych:

- obowiązkowe kryteria oceny wniosków na realizację projektów zostały ujęte w formie **otwartego katalogu**, z możliwością określenia przez Dyrektora dodatkowych kryteriów, odpowiadających charakterystyce zadania lub programu, w ramach którego są składane;
- wprowadzono zobowiązanie przedstawiania przez podmioty aplikujące w konkursach oświadczenia o niefinansowaniu i nieubieganiu się o finansowanie zadań objętych wnioskiem ze środków pochodzących z innych źródeł – ma to zapobiec sytuacjom, w których mogłoby dojść do naruszenia zasad etyki;
- wyznaczenie przez Dyrektora Centrum **dyrektora programu, który będzie odpowiedzialny za zarządzanie** realizacją strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych; dyrektor programu będzie wyznaczany przez Dyrektora Centrum spośród pracowników Centrum;
- rozszerzenie zakresu działań ewaluacyjnych Centrum w porównaniu z obecnym stanem prawnym o **ocenę wpływu realizowanych programów na rozwój nauki i gospodarki** oraz wprowadzenie obowiązku przekazywania wyników ewaluacji ministrowi właściwemu do spraw nauki.

Tak jak dotychczas, tryb realizacji zadań Centrum opiera się na projekcie, czyli podstawowej

formie realizacji zadań Centrum. Środki finansowe są przekazywane na podstawie umowy o **wykonanie** projektu, zawieranej z wykonawcą. Projekt może składać się z kilku zadań badawczych, a jednocześnie możliwa jest sytuacja, w której przedmiotem projektu będzie zadanie inne niż badawcze.

Jako jedno z zadań Centrum przewidziano również inicjowanie i realizację programów obejmujących finansowanie programów obejmujących badania naukowe i prace rozwojowe w obszarze **bezpieczeństwa i obronności kraju**, które będą finansowane ze środków pochodzących z działu 752 - Obrona narodowa. W obecnie obowiązującym stanie prawnym zadanie to nie było wyraźnie wydzielone.

Zasadniczą zmianą dotyczącą realizacji zadań Centrum jest **rozszerzenie katalogu wnioskodawców** uprawnionych do występowania o środki finansowe, uwzględniającego zarówno jednostki naukowe, konsorcja naukowe, ale również, jako rozwiązanie **nie stosowane wcześniej - osoby fizyczne**.

Wprowadzenie możliwości finansowania projektów pochodzących od osób fizycznych stanowi wyraz otwarcia się **na nowoczesne rozwiązania i możliwości ich zastosowania w praktyce**, bez stawiania **na etapie składania wniosku** wymogu posiadania potencjału koniecznego do wykonania projektu. **Należy jednak zaznaczyć, że podpisanie umowy o wykonanie projektu z wykonawcą będącym osobą fizyczną miałyby miejsce tylko w przypadku znalezienia przez niego zatrudnienia w jednostce naukowej lub przedsiębiorstwie.**

Mechanizmem dodatkowego zwiększenia stopnia decentralizacji finansowania badań naukowych i prac rozwojowych jest wprowadzenie możliwości **zlecenia** przez Centrum **realizacji zadań innych niż strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych**, wyłonionym w drodze **otwartego konkursu ofert organizacjom pozarządowym** oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

W celu zapewnienia większej niż dotychczas transparentności w procesie finansowania przez Centrum badań naukowych i prac rozwojowych wprowadzono szereg rozwiązań mających usprawnić realizację zadań Centrum.

Podstawowym mechanizmem służącym realizacji tego celu jest wyposażenie w większe

kompetencje **Rady Centrum**. Do kompetencji tych należy:

1. Określanie strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych w ramach Krajowego Programu Badań.

Realizacja tego zadania przez Ministra, jak ma to miejsce w obecnym stanie prawnym, okazała się nieefektywna i skutkowała zarówno dużym opóźnieniem w określaniu programów, jak i zbyt ograniczonym wpływem Centrum na zakres tematyczny programów ustanawianych przez Ministra.

Powierzenie zadania związanego z określaniem strategicznych programów Radzie Centrum sprawi, że Centrum nie będzie tylko realizować „narzuconych” programów, lecz zacznie **aktywnie uczestniczyć w ich opracowywaniu**. Pozostawienie Ministrowi kompetencji w zakresie zatwierdzania programów strategicznych zapewni poszanowanie i zabezpieczenie realizacji celów polityki naukowej państwa.

2. Podział na komisje merytoryczne opiniujące dokumenty, dotyczące działalności Centrum.

Wprowadzenie tego rozwiązania służyć ma **profesjonalizacji oraz uelastycznieniu** działania Rady, a także wzmocnieniu jej roli programowo-kontrolnej.

3. Rozpatrywanie odwołań od decyzji Dyrektora Centrum.

Możliwość **odwołania od decyzji Dyrektora** w terminie 14 dni od jej otrzymania – w przypadku **naruszenia procedury konkursowej lub innych naruszeń formalno-prawnych** jest nowym rozwiązaniem wprowadzonym w ramach procedury oceny wniosków. Odwołania rozpatrywać będzie **komisja odwoławcza Rady**. Zakłada się, że eksperci i zespoły ekspertów powoływanych do opiniowania wniosków, będą złożone z osób reprezentujących najwyższy poziom wiedzy eksperckiej, zarówno w obszarze badań naukowych, jak i prac rozwojowych, a także w dziedzinie zastosowań wyników prowadzonych prac B+R w praktyce. Przyjmując takie założenie należy spodziewać się, że wnioski będą ocenione rzetelnie, w oparciu o całą dostępną wiedzę w tematyce będącej przedmiotem wniosku, zatem **merytoryczna strona oceny nie została objęta zakresem procedury odwoławczej**.

W celu zarządzania realizacją programów obejmujących badania naukowe i prace rozwojowe z zakresu obronności i bezpieczeństwa państwa przewidziano **powołanie** zorientowanego wyłącznie na działanie w tym obszarze **nowego organu Centrum - Komitetu Sterującego do spraw badań naukowych i prac rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności**

państwa.

Oprócz zadań związanych z określaniem tematyki programów, ogłaszaniem konkursów, czy wyznaczaniem ekspertów do oceny wniosków, Komitet Sterujący będzie również pełnić funkcję **instancji odwoławczej** od decyzji Dyrektora, dotyczących **projektów dotyczących badań naukowych i prac rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa**.

W celu sprawnej realizacji zadań Centrum, konieczne jest zapewnienie skutecznych mechanizmów zarządzania, poprzez zapewnienie kompetentnej kadry zarządzającej, zarówno na szczeblu kierowniczym, jak i stanowiskach pracowniczych, a przede wszystkim w ramach organów Centrum. Aby osiągnąć ten cel, konieczne było wprowadzenie szeregu zmian w stosunku do stanu obowiązującego, dotyczących wyboru, kompetencji i zadań organów Centrum.

Dyrektor, jako organ wykonawczy Centrum, reprezentuje je na zewnątrz i odpowiada za sprawną realizację jego zadań. Zarówno w odniesieniu do Dyrektora, jak i jego zastępców, wprowadzono regulacje, które zapewnią, że funkcje te będą pełnił osoby o wysokich kompetencjach.

- W **procedurze konkursowej** dotyczącej obu stanowisk wyłączono udział Rady Centrum – na rzecz **Ministra**, jako organu nadzorującego Centrum (w przypadku wyboru Dyrektora Centrum) i Dyrektora jako kierującego Centrum i kształtującego jego politykę kadrową (w przypadku wyboru zastępcy Dyrektora).

Powołanie w odniesieniu do obu stanowisk będzie dokonywane przez organ, który przeprowadził konkurs. Intencją zaproponowanego rozwiązania jest usprawnienie procedur konkursowych i częściowe odbiurokratyzowanie procesu.

- Rozszerzono **katalog wymagań kwalifikacyjnych** stawianych kandydatom na oba stanowiska.

Intencją jest, by funkcje w organach wykonawczych Centrum pełniły osoby posiadające wysokie kwalifikacje oraz doświadczenie kierownicze. By osiągnąć ten cel, przed kandydatami na oba stanowiska postawiono **obowiązek posiadania znajomości języka angielskiego w zakresie działalności B+R** oraz wymóg **posiadania doświadczenia w zarządzaniu zespołami pracowniczymi** oraz, jak dotychczas, doświadczenia w sektorze badawczo-rozwojowym, gospodarczym lub finansowym.

- Bardziej szczegółowo zostały ujęte **kompetencje Dyrektora w stosunku do Rady Centrum**, wyraźniej zaznaczono kompetencje wyłączne obu organów - w myśl projektowanych zapisów to **Dyrektor m. in. ponosi odpowiedzialność za całą działalność Centrum**, w tym za jego gospodarkę finansową i zarządzanie majątkiem.

Rada Centrum, jako organ opiniodawczo-doradczy, wyposażony został dodatkowo w kompetencje kreacyjne, związane z formułowaniem strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych. W związku z powyższym niezbędne jest zapewnienie, by w skład Rady weszły osoby o wysokim stopniu kompetencji i szerokiej wiedzy z zakresu badań stosowanych, wdrożeń i innowacji. Aby osiągnąć ten cel, wprowadzono następujące regulacje:

- **zrównano liczbę członków Rady Centrum** wskazanych przez środowiska naukowe oraz gospodarcze i finansowe, a także przedstawicieli administracji rządowej,

Rozwiązanie to zapewni taką samą liczebność wszystkich środowisk reprezentowanych w Radzie, pozostawiono jednak Ministrowi swobodę wyboru instytucji naukowych i gospodarczych, do których będzie występował o wskazanie kandydatów na członków Rady wywodzących się z tych środowisk. Pozwoli to na bardziej elastyczne niż dotychczas dobieranie środowisk, których przedstawiciele będą posiadali konieczną wiedzę i doświadczenie, w zależności od zmieniających się priorytetów w systemie badań, rozwoju i innowacji.

- doprecyzowano **wymogi kwalifikacyjne dla kandydatów na członków Rady**. Brak określenia w obecnie obowiązującej ustawie jasnych kryteriów, jakie powinni spełniać członkowie Rady, mógł prowadzić do wskazywania kandydatów, którzy nie posiadali dostatecznych kwalifikacji w obszarze objętym działalnością Centrum.

W odniesieniu do członków Rady reprezentujących ministrów właściwych, jak i do przedstawicieli ministrów uprawnionych do uczestniczenia w pracach Rady z głosem doradczym, wprowadzono wymóg, by były to **osoby, będące pracownikami administracji rządowej, do których kompetencji należą sprawy nauki**.

- doprecyzowano zasady **powoływania i odwoływania członków Rady**.

Wprowadzenie zasad powoływania oraz katalogu przesłanek do odwołania członka Rady pozwoli uczynić ten organ sprawniejszym, bardziej operatywnym, a przede wszystkim bardziej profesjonalnym niż ma to miejsce obecnie.

- wprowadzenie **zasady rotacyjności Rady Centrum**.

Nowym rozwiązaniem w stosunku do istniejącego stanowi powoływanie na 4-letnią kadencję poszczególnych **członków Rady, a nie całej Rady, jak miało to miejsce dotychczas.** Wobec powyższego, zastosowano jeszcze dodatkowo mechanizm **rotacyjności w składzie Rady** poprzez zasadę, iż co 2 lata następuje wymiana połowy składu Rady. Przyjęcie takiego rozwiązania pozwoli na zapewnienie ciągłości prac Rady. By zasada rotacyjności zaczęła funkcjonować, pomimo tego, że kadencja członka Rady trwa 4 lata, w odniesieniu do pierwszej Rady jej członkowie **wyjątkowo** powołani zostaną na 2 lata, po upływie tego czasu Minister przedłuży kadencję o 2 lata wyłącznie Przewodniczącemu Rady i 14 członkom.

Nowością w stosunku do obecnego stanu prawnego jest możliwość udziału w pracach Rady reprezentantów administracji rządowej, którym przyznano głos doradczy. Zastosowanie takiego rozwiązania ma stanowić mechanizm usprawnienia i profesjonalizacji Rady. Zakłada się, że członkowie Rady reprezentujący środowiska rządowe, naukowe, gospodarcze i finansowe **będą mieć głos stanowiący** w odniesieniu do programów badań naukowych i prac rozwojowych istotnych z punktu widzenia rozwoju gospodarczego i społecznego kraju oraz wzrostu konkurencyjności gospodarki i znaczenia polskiej nauki na arenie międzynarodowej, jakie będą podejmowane przez Centrum. Zadaniem **przedstawicieli resortów** posiadających głos doradczy powinno być dodatkowo zapewnienie zgodności projektowanych działań ze strategicznymi kierunkami oraz dopilnowanie, by środki alokowane na te zadania były przydzielane zgodnie z przyjętymi kierunkami.

Komitet Sterujący jest specjalnym organem powołanym w celu zarządzania realizacją programów obejmujących badania naukowe i prace rozwojowe z zakresu bezpieczeństwa i obronności państwa. Członkami Komitetu będą przedstawiciele ministrów właściwych do spraw nauki i wewnętrznych oraz Ministra Obrony Narodowej, a także przedstawiciele środowisk gospodarczych, reprezentujących przemysł obronny, energetyczny oraz technologii informatycznych i komunikacyjnych, wskazani przez Ministra Obrony Narodowej.

Zasady powoływania, odwoływania oraz zasady działania Komitetu Sterującego będą podobne jak w przypadku Rady Centrum. Kadencja członków Komitetu Sterującego, podobnie jak członków Rady Centrum, będzie trwać 4 lata, a funkcję swą będą mogli pełnić przez dwie kadencje. Różnice **pomiędzy Radą Centrum a Komitetem Sterującym polegają na:**

- wyposażeniu Komitetu Sterującego w kompetencje do zarządzania całością procesu realizacji programów w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa;
- wyłączeniu w stosunku do jego członków zasady rotacyjności;

- wymogu posiadania przez członków Komitetu Sterującego dostępu do informacji niejawnych oznaczonych klauzulą „tajne”.

Projektowana ustawa silniej niż ustawa obowiązująca kładzie nacisk na przeciwdziałanie zaistnieniu konfliktu interesów, szczególnie w ramach organów Centrum. W związku z tym, w projekcie ustawy **rozszerzono katalog funkcji, których pełnienie wyklucza członkostwo w Radzie i Komitecie Sterującym**. Obok zakazu łączenia członkostwa w tych organach z członkostwem w Komitecie Ewaluacji Jednostek Naukowych oraz w organach Narodowego Centrum Nauki, z członkostwa w Radzie wykluczono również osoby pełniące funkcję rektora, prorektora lub kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej uczelni, dyrektora placówki naukowej Polskiej Akademii Nauk lub instytutu badawczego, prezesa lub wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności, a także przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, Rady Głównej Instytutów Badawczych oraz Państwowej Komisji Akredytacyjnej.

Nowym rozwiązaniem, z jednej strony promującym profesjonalizm, z drugiej zapewniającym przejrzystość procedur, jest zasada zatrudniania **wszystkich pracowników Centrum**, w tym pracowników szczebla kierowniczego, w wyniku **otwartego i konkurencyjnego naboru**.

Ustawa precyzuje szczegółowe zasady przeprowadzenia naboru pracowników Centrum.

W zakresie nadzoru nad realizacją zadań Centrum wprowadzono instrumenty nadzoru nad wykonaniem projektów oraz wymóg obowiązkowego zewnętrznego audytu finansowego dla projektów o całkowitej wartości dofinansowania powyżej 2 mln zł. Ponadto ustawa porządkuje kwestie **zakresu kompetencji nadzorczych** ministra właściwego do spraw nauki wobec Centrum, dając mu możliwość sprawowania nadzoru z punktu widzenia legalności, gospodarności i rzetelności, **rozszerzając zakres sprawowanej kontroli** o kontrolę **merytoryczną, a także stawiając wymóg** zatwierdzania najistotniejszych dokumentów regulujących działalność Centrum.

Wyłączenie z obecnego katalogu kompetencji nadzorczych kompetencji ujętej w obowiązującej ustawie, dotyczącej uchylania przez Ministra sprzecznych z prawem decyzji Dyrektora jest konsekwencją dążenia do większego usamodzielnienia się Centrum i ma na celu wzmocnienie odpowiedzialności Dyrektora za podejmowane przez niego działania.

Zakres działań ewaluacyjnych Centrum w porównaniu z obecnym stanem prawnym rozszerzony

został natomiast o **ocenę wpływu realizowanych programów na rozwój nauki i gospodarki** oraz wprowadzenie obowiązku przekazywania wyników ewaluacji ministrowi właściwemu do spraw nauki.

Przewiduje się, iż zaproponowane w ustawie rozwiązania będą owocować większą skutecznością wykonywania zadań przez Centrum oraz pozwolą na efektywniejsze wydatkowanie środków publicznych przeznaczonych na badania i rozwój, w tym środków zagranicznych. Ponadto rozszerzenie zakresu zadań Centrum ma na celu uczynienie z tej jednostki faktycznego podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie polityki naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa.

Opinia o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy jest zgodna z prawem Unii Europejskiej zgodnie z pismem Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej z dnia 3 listopada 2008 r. znak: Min.MD/2582/08/DP/ap.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projekt regulacji oddziałuje bezpośrednio na organy Centrum, tj. Radę, Dyrektora Centrum oraz Komitet Sterujący. Pośrednio działalność Centrum w zmodyfikowanej formule będzie się przyczyniać do koncentracji jednostek naukowych oraz tworzenia przez nie podmiotów o potencjale niezbędnym do prowadzenia dużych programów badawczych poprzez możliwość udziału przedsiębiorców w wykonywaniu projektów finansowanych ze środków przekazywanych przez Centrum. Planowane rozwiązania mają służyć wzmocnieniu współpracy między sferą nauki i sektorem gospodarki.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt ustawy został przekazany do konsultacji społecznych do następujących podmiotów: Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (RGSW), Prezesa Polskiej Akademii Nauk (PAN), Rady Głównej Jednostek Badawczo-Rozwojowych (RGJBR), Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (FNP), Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Konfederacji Pracodawców Polskich, *Business Centre Club*, Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” oraz Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych (OPZZ).

W tym trybie uwagi do ustawy zgłosił Prezes Polskiej Akademii Nauk, wskazując, że w celu realizacji swoich zadań Centrum powinno ściśle współpracować z ministrami, głównie z Ministrem Gospodarki, a także z przedsiębiorcami i jednostkami naukowymi, które realizują badania stosowane i wdrażają ich wyniki. Uwaga ta została uwzględniona poprzez skonstruowanie szerokiego katalogu zadań Centrum, w ramach których będzie możliwe tworzenie skutecznych instrumentów służących realizacji tego celu. Stworzenie szerokiego katalogu zadań umożliwi również tworzenie skutecznych powiązań pomiędzy Centrum i odpowiednimi podmiotami, najkorzystniejszych dla skutecznej realizacji wyznaczonych celów. Ponadto Prezes PAN wskazał na brak innych, poza strategicznymi programami badań naukowych i prac rozwojowych, instrumentów ukierunkowanych na przyspieszony rozwój gospodarki i państwa, niewłaściwe uregulowanie kwestii praw autorskich oraz praw własności przemysłowej, które w jego opinii powinny stanowić własność podmiotów realizujących projekt oraz nieefektywny sposób wyboru członków Rady Centrum, ograniczający wpływ środowiska naukowego na decyzje dotyczące finansowania badań.

Uwagi te zostały częściowo uwzględnione. Oprócz strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych Centrum realizować będzie również inne zadania, w tym związane z badaniami stosowanymi, współfinansowane przez przedsiębiorców oraz projektami łączącymi badania i fazę przygotowań do wdrożenia. Wprowadzono zasadę regulowania kwestii prawa własności do wyników badań w umowie; w ten sposób możliwe będzie zabezpieczenie zarówno praw wykonawcy, jak i Centrum, a w określonych przypadkach - wyłącznych praw Skarbu Państwa do wyników finansowanych prac. Przychylnie się do postulatu zmiany sposobu wybierania członków Rady poprzez rezygnację z ustanawiania Zespołu Identyfikującego.

Uwagi zgłoszone przez Konfederację Pracodawców Polskich dotyczyły nadmiernego uzależnienia Narodowego Centrum Badań i Rozwoju od Ministra, co powoduje, że Centrum ma ograniczone możliwości podejmowania własnych inicjatyw, każde podejmowane działanie musi być zatwierdzone przez Ministra. Ponadto KPP kwestionuje również zbyt szeroki zakres kompetencji nadzorczych Ministra w stosunku do Centrum i nieelastyczny system obsadzania stanowisk. Uwagi zostały częściowo uwzględnione. Z ustawy usunięto szereg przepisów, zgodnie z którymi Dyrektor musiał uzyskać zgodę Ministra przed podjęciem określonych inicjatyw związanych z realizacją zadań Centrum. Również nabór i obsadzanie stanowisk, zarówno kierowniczych, jak i pracowniczych, zostało bardziej szczegółowo uregulowane. Wszystkie stanowiska w Centrum, również stanowiska Dyrektora i jego zastępców, będą obsadzone w drodze konkursu, co zapewni przejrzystość polityki kadrowej prowadzonej przez NCBiR. Nie jest jednak możliwe ograniczenie kompetencji nadzorczych Ministra w stosunku do Centrum. Centrum jest agencją powołaną do realizacji zadań z zakresu polityki naukowej i naukowo-technicznej państwa, za którą odpowiada minister właściwy do spraw nauki. Niewłaściwym byłoby pozostawienie całkowitej swobody Dyrektorowi co do sposobu realizacji tych zadań.

Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich z uznaniem odniosła się do licznej reprezentacji środowisk gospodarczych w Radzie Centrum. Przewodnicząca KRASP podkreśliła istotną rolę, jaką odgrywa zapewnienie szerokiego udziału tych środowisk w Radzie, szczególnie w kontekście zadań Centrum, które zakładają tworzenie silnych powiązań nauki z gospodarką. Zakwestionowana została idea powoływania Zespołu Identyfikującego, który miałby wyłaniać kandydatów na członków Rady. Uwaga została uwzględniona, zrezygnowano z tworzenia takiego gremium.

Uwagi zgłoszone przez Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych dotyczą

niedostatecznego odniesienia się w ustawie o NCBiR do głównego celu proponowanych w ramach reformy zmian, w tym zwiększania powiązań między nauką i gospodarką. Zarzut ten jednak wydaje się niezasadny, gdyż ustawa odnosi się w wielu miejscach do tworzenia takich powiązań, zarówno poprzez tworzenie mechanizmów stymulujących współpracę obu środowisk, jak i między innymi likwidację ograniczeń dotyczących nakładów na działalność B+R w odniesieniu do wnioskowania o środki przez przedsiębiorców oraz korzystne uregulowanie zagadnień związanych z prawami własności przemysłowej i prawami autorskimi.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ Solidarność zapowiedziała odniesienie się do statutu Centrum, uzasadniając to tym, że najważniejsze regulacje dotyczące organizacji Centrum znajdują się w tym akcie.

Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych zgłosiła postulat, że w celu realizacji swoich zadań Centrum powinno ściśle współpracować z przedsiębiorcami i jednostkami naukowymi, które realizują badania stosowane i wdrażają ich wyniki. Uwaga ta została uwzględniona poprzez skonstruowanie szerokiego katalogu zadań Centrum, w ramach których będzie możliwe tworzenie skutecznych instrumentów służących realizacji tego celu. Stworzenie szerokiego katalogu zadań umożliwi również tworzenie skutecznych powiązań pomiędzy Centrum i odpowiednimi podmiotami, najkorzystniejszych dla skutecznej realizacji wyznaczonych celów. RG JBR krytycznie oceniła również odejście w projektowanych przepisach od projektów celowych i rozwojowych wskazując, że eliminacja tych instrumentów oznacza niezrozumienie i niezrealizowanie podstawowej roli badań naukowych w odniesieniu do innowacyjności i rozwoju gospodarki. Uwaga ta nie jest uzasadniona. Wśród zadań Centrum przewidziano szereg zadań ukierunkowanych na współpracy sektora nauki z sektorem przedsiębiorstw, pozostawiając Dyrektorowi Centrum swobodę w określaniu instrumentów ich realizacji. Rada Główna Jednostek Badawczo-Rozwojowych sugeruje, że niedopuszczalnym jest, by środki finansowe przeznaczone na działalność Narodowego Centrum Badań i Rozwoju były niższe niż przewidziane dla Narodowego Centrum Nauki. Uwaga ta również nie jest uzasadniona. Na rok 2009 planowany jest znaczny wzrost środków finansowych przeznaczonych na finansowanie realizacji zadań Centrum, projekt ustawy odnosi się tylko do kwoty, o którą nakłady te wzrosną. Środki finansowe, o których mówi projekt ustawy o Narodowym Centrum Nauki, dotyczą nakładów na uruchomienie Centrum i realizację jego zadań.

Rada Główna Szkolnictwa Wyższego również negatywnie oceniła odejście od projektów

celowych. Ponadto podniosła kwestię nadmiernej centralizacji sfery badań naukowych i prac rozwojowych, która może skutkować marginalizacją realnego wpływu środowisk naukowych na sprawy polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa. Uwaga ta nie jest uzasadniona. Ustawa przewiduje, że przedkładanie propozycji strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych, jak i przygotowywanie opinii w sprawach dotyczących realizacji innych zadań Centrum będzie zadaniem Rady Centrum, w skład której wchodzi zarówno przedstawiciele środowisk naukowych, gospodarczych i finansowych, jak i przedstawiciele administracji rządowej. Taka konstrukcja Rady zapewni możliwość realnego wpływu na kształtowanie polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej wszystkim reprezentowanym w niej środowiskom.

Projekt poddany został również procesowi konsultacji ze środowiskiem naukowym, zarówno instytucjami, jak i pojedynczymi naukowcami. W odpowiedzi otrzymano 51 opinii – 21 zgłoszonych przez instytucje i 30 zgłoszonych przez indywidualnych naukowców.

Projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). W trybie tej ustawy żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Działalność Centrum jest finansowana ze środków planowanych w budżecie państwa w części 28 - Nauka. Nie ulegną zmianie koszty administrowania Centrum (nie planuje się zwiększenia składu osobowego oraz kosztów związanych z siedzibą Centrum).

Szacowany wzrost nakładów budżetowych na naukę w 2009 r., związany z pełnym uaktywnieniem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w **zakresie strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych**, to 90 mln zł, z czego koszty ewaluacji wyniosą 10 mln zł, zaś koszty rozszerzenia zakresu tematycznego strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych wyniosą 80 mln zł.

Szacowany wzrost nakładów na naukę w 2009 r., związany z **nowymi zadaniami** wprowadzonymi w art. 15 ust. 1 - 4 projektu, to 132,5 mln zł.

Skutki finansowe wynikające z realizacji zadań Centrum w 2009 roku, które zostaną pokryte w ramach środków budżetowych na naukę, szacuje się na 222,5 mln zł.

W projekcie budżetu na 2009 rok na realizację zadań Centrum w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa przewidziane zostało ponadto 304 mln zł z działu 752 – Obrona narodowa.

4. Wpływ projektowanej regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Realizacja zadań Centrum, w tym strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych, będzie sprzyjać tworzeniu dużych interdyscyplinarnych zespołów badawczych, w skład których będą wchodzić naukowcy reprezentujący różne jednostki prowadzące działalność B+R: uczelnie, placówki naukowe PAN, instytuty badawcze. Zwiększona zostanie również mobilność pomiędzy personelem zatrudnionym w tych podmiotach oraz – w ramach udziału przedsiębiorców w wykonywaniu zadań badawczych – mobilność sektorowa pomiędzy nauką a gospodarką. Duże zespoły badawcze będą szansą rozwoju zawodowego w kraju, zwłaszcza dla młodych naukowców oraz zdobywania przez nich doświadczenia w zarządzaniu projektami naukowymi.

Poprzez realizację zadań, w szczególności strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych ukierunkowanych na potrzeby gospodarki oraz współpracę z przedsiębiorcami, funkcjonowanie Centrum będzie się przyczyniać do wzrostu poziomu innowacyjności przedsiębiorstw oraz ich konkurencyjności, zarówno na rynku krajowym, jak i zagranicznym.

Poprawa konkurencyjności badań naukowych i prac rozwojowych, poprzez szerszą i bardziej rygorystyczną ocenę możliwości zastosowania wyników projektów w gospodarce lub innego praktycznego wykorzystania wyników projektu, będzie stanowić jeden z istotniejszych czynników stymulujących wzrost gospodarczy.

5. Wpływ projektowanej regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Oczekuje się, iż realizacja przez Centrum, zwłaszcza nowych zadań określonych ustawą, będzie się przekładać na wzrost potencjału naukowego i gospodarczego regionów. Możliwość realizacji zadań we współpracy z partnerami krajowymi lub zagranicznymi, programy wsparcia dla młodych naukowców oraz finansowanie przedsięwzięć dotyczących budowy i eksploatacji dużej infrastruktury badawczej może prowadzić do tworzenia, dysponujących wysoko wykwalifikowaną kadrą naukową, regionalnych ośrodków innowacji i wiedzy, przyczyniając się jednocześnie do wyrównywania dysproporcji między regionami.

6. Wpływ projektowanej regulacji na społeczeństwo

Będzie to wpływ pośredni. Działalność Centrum będzie się przyczyniać do wzrostu świadomości społecznej w zakresie roli nauki w rozwoju cywilizacyjnym i gospodarczym kraju oraz wzrostu postaw proinnowacyjnych, w szczególności wśród przedsiębiorców.